

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

30 квітня 2020 р.

Київ

№ 270-р

Про результати розгляду справи

За результатами розгляду повідомлень про нову державну допомогу, надісланих листами Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради за реєстраційним номером у базі даних 36067 (вх. № 606-ПДД від 22.10.2019) та за реєстраційним номером у базі даних 24715 (вх. № 687-ПДД від 20.11.2019), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 20.01.2020 № 08/19-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/6-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/6-20-ДД та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні висновки розгляду справи від 15.04.2020 № 500-26.15/6-20-ДД/189-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Листом за реєстраційним номером у базі даних 36067 (вх. № 606-ПДД від 22.10.2019) Управлінням житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Листом Комітету від 01.11.2019 № 500-29/08-14096 Повідомлення залишено без руху й надано тридцятиденний строк для усунення недоліків та надання додаткової інформації.
- (3) Листом за реєстраційним номером у базі даних 24715 (вх. № 687-ПДД від 20.11.2019) Управлінням житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було надано запитувану інформацію. Повідомлення прийнято до розгляду 20.11.2019.

Комітетом листом від 21.01.2020 № 500-29/08-1023 було надіслано розпорядження державного уповноваженого Комітету від 20.01.2020 № 08/19-р про початок розгляду справи № 500-26.15/6-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

- (4) На офіційному вебпорталі Антимонопольного комітету України опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (5) Комітетом листом від 07.02.2020 № 500-29/08-2095 було надіслано запит на надання додаткової інформації до Головного управління статистики у Рівненській області.
- (6) Листом № 03-04/493-20 від 18.02.2020 (вх. № 7-08/2175 від 18.02.2020) Головне управління статистики у Рівненській області надало додаткову інформацію.
- (7) Листом від 03.03.2020 № 235-08 (вх. № 5-01/30-15 від 06.03.2020) Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради надало додаткову інформацію (далі – Лист 1).
- (8) Комітетом листом від 11.03.2020 № 500-29/08-3527 було надіслано Управлінню житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради запит на надання додаткової інформації.
- (9) Листом від 23.03.2020 № 195-12 (вх. № 5-01/3879 від 26.03.2020) (далі – Лист 2) та від 26.03.2020 № 314-08 (вх. № 5-01/3940 від 26.03.2020) (далі – Лист 3) Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради надало додаткову інформацію.
- (10) Комітетом листом від 15.04.2020 № 500-29/08-5612 було надіслано подання про попередні висновки від 15.04.2020 № 500-26.15/6-20-ДД/189-спр у справі № 500-26.15/6-20-ДД.
- (11) Листом від 23.04.2020 № 295-12 (вх. № 5-01/5197 від 23.04.2020) Надавач повідомив про відсутність зауважень та заперечень до подання про попередні висновки від 15.04.2020 № 500-26.15/6-20-ДД/189-спр у справі № 500-26.15/6-20-ДД.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА

2.1. Надавач підтримки

- (12) Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради (далі – Надавач) (33000, м. Рівне, вул. Шевченка, 45, ідентифікаційний код юридичної особи 26259965).

2.2. Отримувач підтримки

Комунальне підприємство «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської міської ради (далі – КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР, Підприємство, Отримувач) (33018, вул. Курчатова, 24, м. Рівне, ідентифікаційний код юридичної особи 05478841).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (13) Утримання в належному санітарному стані об'єктів благоустрою.

2.4. Очікуваний результат

(14) Забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення поховальних послуг та доставки померлих на судово-медичну експертизу.

2.5. Форма підтримки

(15) Поточні трансферти та внески в статутні капітали.

2.6. Підстава для надання підтримки

(16) Проект рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» (далі – Програма).

2.7. Обсяг підтримки

(17) Державна допомога буде спрямована в розмірі 143 000 000 грн, з них по роках:

- 2020 рік – 15 000 000 грн;
- 2021 рік – 18 800 000 грн;
- 2022 рік – 22 100 000 грн;
- 2023 рік – 25 900 000 грн;
- 2024 рік – 29 200 000 грн;
- 2025 рік – 32 000 000 грн.

2.8. Тривалість підтримки

(18) 01.01.2020 по 31.12.2025.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(19) Відповідно до Повідомлення, КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР створено Рівненською міською радою для виконання своїх статутних завдань, які в комплексі забезпечують життєдіяльність міста Рівного та одночасно підтримують належний санітарний та технічний стан об'єктів благоустрою міста, а також забезпечують громаду міста цими послугами.

На Підприємство покладено обов'язки забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення поховальних послуг та доставки померлих на судово-медичну експертизу міста.

Державна підтримка дасть змогу забезпечити діяльність Підприємства, якісно виконувати всі функції, покладені на Підприємство, вчасно сплачувати заробітну плату та всі обов'язкові платежі до бюджетів, зберегти всі створені робочі місця та надати якісні послуги населенню міста.

(20) Відповідно до пункту 1.2 Статуту КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР, затвердженого наказом начальника Управління житлово-комунального господарства

від 27.12.2016 № 956/01 (далі – Статут), майно Підприємства перебуває у власності територіальної громади міста Рівного. Органом управління Підприємства є Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради.

(21) Відповідно до пункту 1.2 Статуту основними видами діяльності Підприємства є:

- утримання та благоустрій міських кладовищ;
- надання населенню послуг з утримання місць поховання згідно із встановленими правилами та санітарними нормами;
- забезпечення функціонування місць поховання;
- забезпечення функціонування спеціалізованої медичної бригади з транспортування одиноких, безрідних та трагічно загиблих громадян.

(22) Відповідно до інформації Надавача на балансі Підприємства знаходяться кладовища:

- «Нове» – м. Рівне, вул. Енергетиків;
- «Дубнівське» – м. Рівне, вул. Дубенська;
- «Грабник» – м. Рівне, вул. Соборна;
- «Тинне» – м. Рівне, ж/ м Тинне;
- «Басів Кут» – м. Рівне, вул. М. Чурай;
- «Тютюковичі» – м. Рівне, вул. Крейдяна;
- «Н.Двір» – м. Рівне, ж/м Н. Двір;
- «Золотіїв» – м. Рівне, вул. Олексинська;
- «Сосонки» – м. Рівне, вул. Київська.

(23) Відповідно до Листа 1 кошти в розмірі 143 000 000 грн у період з 01.01.2020 по 31.12.2025 будуть використані виключно на реалізацію заходів Програми, а саме на:

Прогнозовані витрати на послуги з утримання кладовищ

Показники	2020 рік, грн	2021 рік, грн	2022 рік, грн	2023 рік, грн	2024 рік, грн	2025 рік, грн
Заробітна плата	4 575 000	6 310 500	789 29 000	9 553 000	11 200 000	12 192 900
Нарахування на оплату праці	1 006 500	1 388 310	1 722 380	2 101 660	2 464 000	2 682 438
Нафта та дистилляти	917 000	1 040 795	1 300 000	1 560 000	1 850 000	2 035 000
Запасні частини	35 000	45 000	60 000	62 000	70 200	75 000
Шини для транспортних засобів	30 000	34 050	45 000	51 078	60 000	65 000
Пісок	30 000	35 000	45 000	52 500	65 000	70 000
Віники	35 000	40 000	50 000	60 000	75 000	80 000
Контейнер для сміття	150 000	165 000	210 000	206 250	384 000	490 000
Ліска косильна	18 000	22 000	30 000	35 000	41 000	48 000
Послуги з автомобільного перевезення ґрунту	85 000	90 000	110 000	117 500	130 000	140 000
Послуги з автомобільного перевезення піску	35 000	40 000	50 000	60 000	75 000	85 000
Послуги з автомобільного вивезення сміття	30 000	35 000	55 000	70 000	84 575	95 000

Дератизація кладовищ	12 000	13 200	16 500	19 800	23 166	23 166
Послуги з видалення дерев	175 000	185 000	231 250	235 000	155 000	155 000
Послуги з ремонту й технічного обслуговування автомобілів	156 500	265 000	310 000	315 000	313 059	325 000
Ремонт водопровідної мережі	25 000	45 095	180 000	210 000	215 000	285 000
Послуги у сфері поводження зі сміттям та відходами	185 000	246 050	255 870	291 212	295 000	320 162
Інші поточні видатки (сплата ПДВ)	1 500 000	2 000 000	2 500 000	3 000 000	3 500 000	3 833 334
Всього	9 000 000	12 000 000	15 000 000	18 000 000	21 000 000	23 000 000

Прогнозовані витрати на послуги з доставки померлих на судово-медичну експертизу й захоронення безрідних та одиноких громадян міста

Показники	2020 рік грн	2021 рік грн	2022 рік грн	2023 рік грн	2024 рік грн	2025 рік грн
Заробітна плата	1 625 000	1 820 000	1 933 000	2 197 000	2 395 000	2 586 600
Нарахування на оплату праці	357 500	400 400	425 260	483 340	526 900	569 052
Нафта та дистилляти	40 000	44 800	49 728	55 000	59 950	64 750
Запасні частини	15 000	16 800	18 650	22 000	23 980	25 900
Шини для транспортних засобів	16 000	17 920	19 609	22 000	23 980	25 900
Рукавиці робочі	2 983	3 343	3 711	4 100	4 500	4 860
Хлорне вапно	850	950	1 055	2 320	2 320	2 350
Транспортні мішки для трупів	10 000	11 200	12 430	13 673	13 673	14 900
Послуги з ремонту й технічного обслуговування автомобілів	16 000	17 920	19 890	32 900	33 030	39 021
Інші поточні видатки (сплата ПДВ)	416 667	466 667	516 667	567 667	616 667	666 667

Всього	2 500 000	2 800 000	3 000 000	3 400 000	3 700 000	4 000 000
--------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

**Прогнозовані витрати на поповнення статутного капіталу
КП «Спецкомбінат-ритуальна служба»**

Показники	2020 рік грн	2021 рік грн	2022 рік грн	2023 рік грн	2024 рік грн	2025 рік грн
Придбання основних засобів, техніки, машин і механізмів, будівництво нових та реконструкція і реставрація наявних об'єктів комунального майна:						
автокатафалк	1 200 000	-	-	1 500 000	-	
екскаватор	-	1 800 000	-	-	-	2 000 000
кущериці	200 000	-	300 000	-	-	-
газонокосарки	-	-	200 000	-	-	-
трактор	-	-	-	1 200 000	-	-
бензопилки	-	100 000	-	-	-	-
причіп тракторний	-	400 000	-	-	-	-
реконструкція доріжки до Алеї Героїв	-	1 500 000	-	-	-	-
реконструкція ділянки під розширення кладовищ	-	-	3 500 000	-	4 000 000	-
реконструкція військових меморіалів	-	-	-	1 800 000	-	2 000 000
реконструкція ритуальних майданчиків	-	-	-	-	-	1 000 000
реконструкція входу до кладовища «Нове»	2 000 000	-	-	-	-	-
компресори	100 000	-	-	-	-	-
обладнання для розширення кладовищ	-	-	-	-	300 000	-
бензогенератори	-	200 000	-	-	-	-
котли твердопаливні	-	-	-	-	200 000	-
Разом	3 500 000	4 000 000	4 000 000	4 500 000	4 500 000	5 000 000

(24) Роботи, на які виділяється державна допомога, виконують працівники Отримувача самостійно, без залучення підрядних організацій.

(25) Закупівля необхідних товарів, матеріалів, інвентарю, техніки, на які виділяється державна допомога, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» з використанням електронної системи закупівель «ProZorro».

(26) В разі економії бюджетних коштів, кошти будуть повернені до бюджету.

- (27) Відповідно до інформації Надавача всі послуги, на які спрямовується державна підтримка, а саме: послуги з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх доставка на судово-медичну експертизу міста, надаються мешканцям міста безкоштовно.
- (28) Підприємство надає платні послуги з копання могил, автопослуги, з продажу ритуальної атрибутики, продажу та встановлення пам'ятників тощо, що у відсотковому співвідношенні до загального обсягу становить 75 %.
- (29) КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР здійснює бухгалтерський облік за видами діяльності, який забезпечує належний розподіл доходів і витрат на послуги, на які спрямовується державна підтримка, і надання інших послуг. Всі первинні документи оформлюються окремими відомостями витрат на оплату праці, договори на придбання товарів, робіт, послуг, списання товарно-матеріальних цінностей ведуться в розрізі видів діяльності.
- (30) Відповідно до Листа 1 вказаний інвентар та матеріали Підприємство не буде використовувати для надання платних послуг.
- (31) КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР забезпечує облік робочого часу окремо на кожного працівника, що надає послуги, на які виділяється державна підтримка, та платних послуг.
- (32) Розмір фінансування КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР розрахований відповідно до поданих економічно обґрунтованих витрат Отримувача, необхідних для забезпечення виконання робіт і послуг щодо утримання території міських кладовищ у належному санітарному стані, створення сприятливих умов для відвідування кладовищ мешканцями міста та догляду за місцями поховань своїх рідних та близьких, надання естетичного вигляду території кладовищ шляхом її озеленення, впорядкування могил одиноких та невідомих громадян, збереження ритуальної атрибутики на місцях поховань, запобігання оскверненню місць поховань, а також підтримування в належному стані об'єктів культурного благоустрою, які розташовані на кладовищах, гарантування належного поховання померлих одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, громадян, від поховання яких відмовилися рідні, знайдених невідомих трупів, запобігання випадкам непоховання померлих.
- (33) Обсяг необхідного фінансування робіт та послуг сформовано на підставі кошторисів, розрахунків, нормативних та підтверджених документів щодо необхідної чисельності працівників, системи їх оплати, об'єктивних і чинних цін та тарифів на матеріальні ресурси, комунальні послуги.
- (34) Під час розрахунку вартості на послуги з утримання кладовищ Підприємство керується єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, наказом № 194 від 19.11.2003, нормативно-правовими актами на послуги, наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, Порядком утримання кладовищ та інших місць поховань, наказом Держкомітету України по ЖКГ від 17.01.1997 № 6, наказом Міністерства будівництва, архітектури і житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 № 9.
- (35) Щодо видатків, пов'язаних зі сплатою ПДВ то відповідно до Листа 3 кошти з міського бюджету спрямовуються для КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР

тільки на ту частину ПДВ, яка входить до складу витрат із надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення безкоштовних поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх безкоштовну доставку на судово-медичну експертизу міста. Ці дані відображаються в плановому кошторисі на надання послуг і потім до управління, як до головного розпорядника коштів, подаються акти виконаних робіт (наданих послуг), в яких і відображається фактична сума ПДВ саме за надані вищезазначені послуги.

- (36) ПДВ від виконаних КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР інших платних робіт / послуг сплачується виключно за рахунок власних коштів Підприємства. Обліковою політикою Підприємства, а саме, бухгалтерським обліком доходів та витрат на Підприємстві від господарської діяльності (платних послуг) та діяльності, яка здійснюється за рахунок бюджетних коштів (державна підтримка), забезпечено ведення рахунків на окремих регістрах бухгалтерського обліку. Для отримання коштів з міського бюджету Підприємство має рахунок, відкритий у місцевому органі Державної казначейської служби, для ведення господарської діяльності – господарські рахунки в установах банків.
- (37) Відповідно до Повідомлення Надавач, як головний розпорядник коштів, здійснює внутрішній контроль на всіх стадіях бюджетного процесу: економічне обґрунтування Отримувачем необхідності та розмірів допомоги, перевірка напрямів використання коштів відповідно до затверджених документів.
- (38) За інформацією Надавача, Отримувач державної підтримки надаватиме органу контролю (управління житлово-комунального господарства) акти наданих послуг для перевірки, погодження та подальшої оплати, у яких відобразатиметься повне використання матеріалів, техніки та трудових ресурсів, на які надається державна підтримка.
- (39) Відповідно до Листа 2 протягом останніх років до Надавача не надходило звернень від інших суб'єктів господарювання (будь-якої форми власності) про наміри чи можливість здійснювати вищезазначені заходи щодо повного утримання міських кладовищ, виконання робіт із благоустрою місць поховань та прилеглих територій, забезпечення функціонування спеціалізованої медичної бригади із транспортування одиноких, безрідних та трагічно загиблих громадян, на які буде спрямовано місцеві ресурси.

Для підтвердження факту відсутності таких підприємств у відповідь на запит Комітету від 11.03.2020 № 500-29/08-3527 Надавач провів відповідну комунікацію із суб'єктом господарювання з основним КВЕД «96.03 організування поховань і надання суміжних послуг», що є аналогічним до КВЕД КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР. За інформацією з Листа 2, проведена комунікація підтвердила, що інший суб'єкт господарювання з аналогічним видом діяльності не має наміру та можливості надавати послуги, на які спрямовується державна допомога (копії відповідних листів надані Комітету).

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

- (40) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам

господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

- (41) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- а) підтримка надається суб'єкту господарювання;
  - б) державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
  - в) підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
  - г) підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (42) Згідно з частиною першою статті 3 Закону дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності.
- (43) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.2. Сфера благоустрою

- (44) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування України» до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить: організація благоустрою та здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів.
- (45) Згідно зі статтею 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, зокрема, належить:
- затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів;
  - забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів.
- (46) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» **фінансування місцевих програм з благоустрою населених пунктів проводиться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.**
- (47) Згідно зі статтею 36 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» охорона та утримання об'єктів благоустрою комунальної форми власності, переданих органами місцевого самоврядування на баланс підприємствам, установам, організаціям, фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів.
- (48) Статтею 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначено, що:
- органи державної влади та **органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності;**

- підприємство та балансоутримувач забезпечують належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або можуть на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації;
- орган державної влади або **орган місцевого самоврядування за поданням підприємства чи балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів.** Орган державної влади та орган місцевого самоврядування, підприємство та балансоутримувач несуть відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

(49) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» **до об'єктів благоустрою населених пунктів, зокрема, віднесені кладовища.**

(50) Статтею 28 Закону України «Про поховання та похоронну справу» **землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду.** На території місця поховання не можуть бути розташовані об'єкти іншої, крім комунальної, форми власності.

(51) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про поховання та похоронну справу» утримання кладовищ, військових кладовищ, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених, невідомих трупів забезпечується виконавчим органом міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.

(52) Згідно з частиною третьою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, в межах своєї компетенції затверджує типові положення про ритуальну службу.

(53) Згідно з частиною шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» **для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.**

Надання ритуальних послуг регулюється статтею 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу».

(54) Відповідно до статті 9 Закону України «Про поховання та похоронну справу» ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

(55) Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

- (56) Згідно з частиною шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (57) Згідно з пунктом 4 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.

5. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

5.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (59) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (60) Відповідно до вимог статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» **органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства** для утримання об'єктів благоустрою комунальної власності.
- (61) КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР створено на підставі Закону України «Про благоустрій населених пунктів» з метою реалізації самоврядних повноважень (функцій) органів місцевого самоврядування для утримання територій об'єктів благоустрою – кладовищ у належному стані, здійснення поховальних послуг та доставки померлих на судово-медичну експертизу.
- (62) Відповідно до пункту 1.2 Статуту майно Підприємства перебуває у власності територіальної громади м. Рівне. Органом управління Підприємства є Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради.
- (63) Отже, за наведених умов КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР є **суб'єктом господарювання** у розумінні Закону.

5.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (64) Відповідно до проекту рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» у формі поточних трансфертів та внесків статутні капітали для

забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення поховальних послуг та доставки померлих на судово-медичну експертизу, за рахунок коштів бюджету міста Рівного, передбачені видатки обсягом 143 000 000 грн.

- (65) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (66) Отже, фінансова підтримка КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР у формі поточних трансфертів та внесків у статутні капітали для забезпечення діяльності з благоустрою є **ресурсами держави** у розумінні Закону.

5.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (67) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі - ДФЄС), зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (68) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії) перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги (пункт 69 зазначеного Повідомлення).
- (69) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Комісії у разі, якщо операція проводилась із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (70) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, та недискримінаційною.
- (71) Оскільки Отримувача не було обрано на умовах конкурентної процедури, не можна стверджувати, що надана Отримувачу економічна вигода у вигляді покриття витрат на здійснення основної діяльності та закупівлю техніки / інвентарю була б доступною для нього за звичайних ринкових умов, без втручання держави.
- (72) Крім того, Надавачем не надано достатніх доказів того, що державна підтримка на покриття витрат Підприємства зі здійснення основної діяльності визначена на мінімально можливому рівні, тобто що за звичайних ринкових умов, зокрема під час

вибору Отримувача за конкурентною процедурою, витрати місцевого бюджету не були б меншими за ті, які мають бути використані для забезпечення діяльності Отримувача.

- (73) Отже, підтримка, що призначається для КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР, **не виключає створення переваг** для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (74) Водночас при фінансуванні необхідних товарів, матеріалів, інвентарю, техніки, які будуть закуплені відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» з використанням електронної системи закупівель «ProZorro», виключається створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

5.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (75) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (76) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (77) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (78) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (79) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії ЄС щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, на практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні статті 107(1) Договору існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція. При цьому до уваги береться, чи інші суб'єкти господарювання мають намір та можливість надавати послуги на такому ринку.
- (80) До Надавача не надходило звернень від інших суб'єктів господарювання (будь-якої форми власності) про наміри чи можливість здійснювати заходи Програми щодо повного утримання міських кладовищ, виконання робіт із благоустрою місць поховань та прилеглих територій, забезпечення функціонування спеціалізованої медичної бригади з транспортування одиноких, безрідних та трагічно загиблих громадян, на які буде спрямовано місцеві ресурси.

- (81) При цьому у відповідь на запит Комітету Головне управління статистики у Рівненській області надало лист № 03-04/493-20 від 18.02.2020 з інформацією про активне підприємство Рівненської області (за даними Державної фіскальної служби) з основним КВЕД «96.03 організування поховань і надання суміжних послуг», що є аналогічним КВЕД КП «Спецкомбінат-ритуальна служба».
- (82) На вимогу Комітету для підтвердження факту відсутності інших суб'єктів господарювання, які мають намір та можливість здійснювати аналогічні з Отримувачем заходи, Надавач провів відповідну комунікацію із суб'єктом господарювання з основним КВЕД «96.03 організування поховань і надання суміжних послуг», що є аналогічним КВЕД КП «Спецкомбінат-ритуальна служба». Проведена комунікація підтвердила, що інший суб'єкт господарювання з аналогічним видом діяльності не має наміру та можливості надавати послуги, на які спрямовується державна підтримка (копії відповідних листів надані Комітету).
- (83) Відповідно до інформації від Надавача послуги, на які спрямовується державна підтримка, надаються населенню безкоштовно. Отримувач забезпечує ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності, що запобігає витрачання коштів місцевих ресурсів при здійсненні Підприємством платної діяльності.
- (84) Отже, фінансування діяльності КП «Спецкомбінат-ритуальна служба», що спрямовується на послуги з обслуговування, утримання кладовищ, здійснення поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх доставку на судово-медичну експертизу міста, які є **безкоштовними для населення, не реалізуються на ринку**, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», **не беруть участі в господарському обороті, не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції**.

5.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (85) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка (фінансування), яку надає Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради комунальному підприємству «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської міської ради відповідно до проекту рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» у формі поточних трансфертів та внесків у статутні капітали з метою виконання заходів із благоустрою щодо забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, надання безкоштовних поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх безкоштовну доставку на судово-медичну експертизу міста, обсягом 143 000 000 грн на період з 01.01.2020 по 31.12.2025, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (86) Відповідно до інформації Надавача фінансування буде спрямовано на забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, надання безкоштовних поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх безкоштовну доставку на судово-медичну експертизу міста.

- (87) Роботи, на які виділяється державна підтримка, виконують працівники Отримувача самостійно, без залучення підрядних організацій.
- (88) Закупівля необхідних товарів, матеріалів, інвентарю, техніки, на які виділяється державна допомога, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» з використанням електронної системи закупівель «ProZorro».
- (89) У разі економії бюджетних коштів, кошти будуть повернені до бюджету.
- (90) Відповідно до інформації Надавача всі послуги, на які спрямовується державна підтримка, надаються мешканцям міста безкоштовно.
- (91) КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР здійснює бухгалтерський облік за видами діяльності, який забезпечує належний розподіл доходів і витрат на послуги, на які спрямовується державна підтримка, і надання інших послуг. Всі первинні документи оформлюються окремими відомостями витрат на оплату праці, договори на придбання товарів, робіт, послуг, списання товаро-матеріальних цінностей ведуться в розрізі видів діяльності.
- (92) Відповідно до Листа 1 вказаний інвентар та матеріали Підприємство не буде використовувати для надання платних послуг.
- (93) КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР забезпечує облік робочого часу окремо на кожного працівника, що надає послуги, на які виділяється державна підтримка, та платних послуг.
- (94) Як наслідок, підтримка (фінансування), яку надає Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради комунальному підприємству «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської міської ради відповідно до проєкту рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» у формі поточних трансфертів та внесків у статутні капітали з метою забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, надання безкоштовних поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх безкоштовну доставку на судово-медичну експертизу міста, обсягом 143 000 000 грн на період з 01.01.2020 по 31.12.2025, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (95) Зазначена оцінка була здійснена з урахуванням того, що на сьогодні Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради скористалося своїм правом та створило КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР відповідно до статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», відповідно до якої передбачено право органів місцевого самоврядування утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності.
- (96) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

(97) Разом із тим слід зазначити, що:

- 1) фінансування відповідно до проєкту рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» повинно спрямовуватися виключно на заходи, визначені проєктом Програми, що здійснюються безкоштовно для населення міста, та в жодному разі не може використовуватися на інші види діяльності, у тому числі на платній основі для населення;
- 2) використання коштів підтримки КП «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської МР для здійснення підприємницької діяльності може містити ознаки державної допомоги;
- 3) Надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат і видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування Отримувача окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 березня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), за результатами всіх обставин справи Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яку надає Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Рівненської міської ради комунальному підприємству «Спецкомбінат-ритуальна служба» Рівненської міської ради відповідно до проєкту рішення Рівненської міської ради «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Рівного на 2020 – 2025 роки» у формі поточних трансфертів та внесків у статутні капітали з метою забезпечення надання послуг з обслуговування, утримання кладовищ, надання безкоштовних поховальних послуг одиноких, безрідних померлих осіб та їх безкоштовну доставку на судово-медичну експертизу міста, обсягом 143 000 000 грн на період з 01.01.2020 по 31.12.2025, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ